

บทที่ 7

จรรยาบรรณในวิชาชีพครู

ประวัติจรรยาบรรณของครูไทย

"จรรยาบรรณ" หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่าง กำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ.2525: น.213)

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์, 2524: น.130) กล่าวว่าจรรยาบรรณคือ เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลให้มีคุณธรรมและจริยธรรม จรรยาบรรณคือข้อกำหนดตักิริยาที่บุคคลในสถานะและในอาชีพต่าง ๆ พึงประพฤติ ข้อกำหนดที่เป็นจรรยาบรรณก็คือคุณธรรมและจริยธรรมที่บุคคลในสถานะและอาชีพต่าง ๆ พึงตระหนักและปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางที่จะอำนวยความสะดวกสุข ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม สภาพสังคมปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้คนในแต่ละสถานะและอาชีพไม่อาจรักษาตนและปฏิบัติตนตามคุณธรรมและจริยธรรม อันก่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติได้ เนื่องจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ การเพิ่มพลเมืองอย่างรวดเร็ว และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการแบ่งอาชีพการงานและแข่งขันชิงดีชิงเด่น มีสิ่งยั่วยุให้เกิดกิเลส ความโลภความอยากได้มีมากขึ้น ทั้งสิ่งใหม่ ๆ ทั้งด้านการค้าและการโฆษณาชวนให้หลงต้องการมีเหมือนคนอื่นเขาบ้าง เลยทำความผิดทำชั่วเพราะอยากได้ การคมนาคมขนส่งดีขึ้น ติดต่อกันไกลได้สะดวก อาชญากรหลบหนีได้ไกลขึ้น มีการจรรยาบรรณที่เสื่อมเสีย หายสิ้นเปลืองเงินทองและเวลาเป็นจำนวนมากให้เกิดอาชญากรรม การสื่อสารมวลชนเจริญขึ้น ทำให้ทราบ เห็น และเข้าใจเทคนิคใหม่ ๆ ในการประกอบอาชญากรรม การมีสถานมหรสพแหล่งรื่นรมย์และอบายมุขมากขึ้นทำให้คนทั่วไปมัวสุมกันมาก ห่างไกลจากวัด จากพระ จากศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ นิติกรรมที่ยึดถือกันมาแต่เดิมถูกทำลาย มีสิ่งผิดกฎหมายของเถื่อน ของหนีภาษี ของปลอม ของเทียม ตลอดจนจนยาเสพติดให้โทษ อาวุธ และอุปกรณ์ทำความชั่วประกอบอาชญากรรมมากขึ้น มีประสิทธิภาพขึ้น ทั้งหลายเหล่านี้ทำให้คนทำความผิด

ความชั่วเป็นอาชญากรได้ง่าย ได้สะดวกกว่าการทำดี ทำให้การทำความดี ประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องยาก ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดคุณธรรมและจริยธรรมของหมู่พวก

สำหรับจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครูในประเทศไทย ได้ยึดหลักปฏิบัติต่อเนื่องกันมา โดยไม่มีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ในปี พ.ศ. 2488 ได้มีการตราพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 มีสาระที่เกี่ยวกับจริยธรรมครู หรือจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู ปรากฏอยู่ในมาตรา 28, 29, 30 และ 31 ดังนี้

มาตรา 28 ครูต้องมีจรรยาบรรณที่อันดีงาม และอยู่ในระเบียบวินัยตามประเพณีของครู ตามที่คุรุสภาได้วางไว้ และตามระเบียบของสถานศึกษาที่ตนมีหน้าที่ทำการสั่งสอน

มาตรา 29 คณะกรรมการอำนวยการอาจแต่งตั้งอนุกรรมการขึ้น เพื่อสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยของครู เพื่อกำหนดให้อนุกรรมการมีอำนาจแนะนำตักเตือนครูผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณหรือวินัยของครูหรือทำการพิจารณาสอบสวนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการอำนวยการพิจารณาลงโทษต่อไป

มาตรา 30 ให้คณะกรรมการอำนวยการมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษ ภาคทัณฑ์ ตำทนิโทษเป็นลายลักษณ์อักษร หรือให้ออกจากสมาชิกคุรุสภา แล้วแต่จะเห็นสมควรแก่ความผิด คำสั่งของคณะกรรมการอำนวยการให้เป็นที่สุด

มาตรา 31 ครูซึ่งถูกลงโทษให้ออกจากสมาชิกภาพแห่งคุรุสภา เพราะเหตุประพฤติผิดจรรยาบรรณหรือวินัยนั้น ถ้าได้กลับประพฤติตนดี มีสมาชิกรับรองจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน และเวลาได้ล่วงพ้นจากวันที่ถูกสั่งให้ออกจากสมาชิกภาพไปแล้วไม่น้อยกว่าสามปี จะยื่นคำร้องขอให้สอบสวนความประพฤติ เพื่อขอให้เข้าเป็นสมาชิกใหม่ก็ได้

ในปี พ.ศ. 2506 คุรุสภาได้กำหนดระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506 ดังนี้

ฉบับที่ 1 ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506

1. ครูต้องสนับสนุนและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ครูต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของครูให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของสถานศึกษา

3. ครูต้องสุภาพเรียบร้อย เชื้อนึ่ง และไม่แสดงความกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับ

บัญชา ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่ง ในหน้าที่การงาน โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ห้ามมิให้กระทำข่มขู่ผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำ หรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

4. ครูต้องอุทิศเวลาของตนให้สถานศึกษา จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้
5. ครูต้องประพฤติตนอยู่ในความสุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์

เที่ยงธรรม

6. ครูต้องรักษาชื่อเสียงของครูมิให้ขึ้นชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่ว

ห้ามมิให้ประพฤติการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์และชื่อเสียงของครู เช่น ประพฤติตนเป็นเคนเสเพล เล่นเครื่องตองของเมมาจนไม่อาจครองสติได้ มีหนี้สินรุงรังหมกหมุ่นในการพนัน กระทำผิดอาญา ประพฤติผิดในทางประเวณีต่อบุคคลหรือคู่สมรสของผู้อื่น กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำอันได้อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตน

7. ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด
8. ครูต้องถือและปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของสถานศึกษา
9. ครูต้องรักษาความสัมพันธ์ระหว่างครูและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน
10. ครูต้องรักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา

ฉบับที่ 2 ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของครูตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ.

2506

1. ครูควรมีศรัทธาในอาชีพครูและให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน
2. ครูควรบำเพ็ญตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู
3. ครูใฝ่ใจศึกษาหาความรู้ความถนัดอยู่เสมอ
4. ครูตั้งใจฝึกสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ
5. ครูควรร่วมมือกับผู้บริหารในการอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิด
6. ครูควรรู้จักเสียสละและรับผิดชอบในหน้าที่การงานทั้งปวง
7. ครูควรรักษาชื่อเสียงของคณะครู
8. ครูควรรู้จักมัธยัสถ์และพยายามสร้างฐานะของตนเอง

9. ครูควรวัดมัน ในศาสนาที่ตนนับถือ และไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น

10. ครูควรบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

(จรรยาบรรณทั้งสองฉบับนี้ ได้ยกเลิกหลังจากประกาศใช้ระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526)

จรรยาบรรณครู

ฉบับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. 2523

เนื่องจากจรรยาบรรณครูทั้งสองฉบับดังกล่าว มีลักษณะแยกจากกัน กล่าวคือ ฉบับแรกมีลักษณะเป็นวินัย ซึ่งครูทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติ ส่วนฉบับหลังมีลักษณะเป็นจรรยาบรรณ ซึ่งมีความหมายไปในลักษณะที่ว่าครูจะปฏิบัติหรือไม่ก็ยอมได้ ครูคนใดปฏิบัติตามก็จะได้ชื่อว่าเป็นครูที่มีจรรยาบรรณอย่างครบถ้วน ส่วนครูที่ไม่ปฏิบัติตามก็ไม่ได้มีความผิดแต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงจรรยาบรรณครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดสัมมนาว่าด้วยจรรยาบรรณสำหรับครูขึ้น ทำให้ได้จรรยาบรรณครูอีกฉบับหนึ่ง เรียกว่า "จรรยาครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2523" จรรยาครูฉบับนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีจุดประสงค์เพื่อให้มีผลบังคับใช้กับบุคคล 2 ประเภทในลักษณะต่างกันตามความเหมาะสม กล่าวคือ

ก. ให้มีผลบังคับใช้โดยตรงกับผู้ประกอบวิชาชีพครู อันได้แก่ ครูตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2523 ครูโรงเรียนราษฎร์ พนักงานเทศบาลตำแหน่งครู ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร อาจารย์ในสถาบันที่ผลิตครู โดยใช้จรรยาครูเป็นกรอบในการควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพครูเหล่านั้น

ข. ผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ก. เช่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ทำหน้าที่การสอนพิเศษ ฯลฯ ซึ่งไม่อยู่ในความควบคุมโดยตรง ให้ถือว่าจรรยาเป็นสิ่งที่ยังปฏิบัติตาม โดยมีผลในการประเมินหรือวัดจิตใจ ซึ่งอาจไม่เป็นการบังคับโดยตรง แต่จะให้ความนิยมของสาธารณชนเป็นกรอบให้บุคลากรเหล่านั้นระมัดระวังความประพฤติ

และการปฏิบัติ

จรรยาครูที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ปรับปรุงตามความเห็นของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแล้ว มีเนื้อหาสาระแบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ

1. หมวดว่าด้วยอุดมการณ์ของครู ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของความเป็นครู
2. หมวดว่าด้วยเอกลักษณ์ของครู ซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกับลักษณะเฉพาะของครู หรือคุณสมบัตินี้ของครู โดยเน้นให้เห็นลักษณะเฉพาะของครู ให้เห็นแตกต่างจากอาชีพอื่น และเอกลักษณ์ของครูนี้ควรจะเป็นส่วนสำคัญที่จะใช้ประกอบในการพิจารณา ถ้ามีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูต่อไป
3. หมวดว่าด้วยมาตรฐานการปฏิบัติตนของครู คือสิ่งที่ครูควรถือปฏิบัติ

จรรยาครู

หมวดที่ 1 อุดมการณ์ของครู

1. ศรัทธาในอาชีพครู อุทิศตนเพื่อศิษย์และการศึกษา
2. ดำรงและเสริมสร้างเกียรติแห่งอาชีพครู
3. บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

หมวดที่ 2 เอกลักษณ์ของครู

1. อุดทน รู้จักผ่อนปรนต่อปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในเวลาและนอกเวลาสอน
2. รับผิดชอบต่อหน้าที่และตนเอง สามารถร่วมงานเป็นหมู่คณะได้
3. เอาใจใส่ต่อการเรียน ความประพฤติ ความเป็นอยู่ และพิจารณาคุณค่าของศิษย์แต่ละคนด้วยเหตุผล
4. ใฝ่หาความรู้ สืบวิจัย ปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ และมีไหวพริบในด้านการอบรมสั่งสอน
5. ชยันหมั่นเพียร รู้จักคิดริเริ่ม
6. มีความยุติธรรมและทำให้ศิษย์เกิดความอบอุ่นใจ
7. ดำรงตนอย่างเรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมกับสภาพอาชีพครู
8. เป็นผู้มั่งคั่งธรรมและศีลธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ
9. สุขภาพเรียบร้อย ประพฤติดีสม่ำเสมอ เหมาะสมเป็นตัวอย่างที่ดีของศิษย์

หมวดที่ 3 มาตรฐานการปฏิบัติตนของครู

1. ต้องรักษาความสามัคคี ชื่อเสียงของหมู่คณะ และสถานศึกษาที่สังกัดอยู่
2. ต้อง ไม่ลบหลู่ตู่หมิ่นศาสนา
3. ต้องรักษาชื่อเสียงมิให้ชู้ชื่อน่าประพาศิชั่ว
4. ไม่ละทิ้งการสอน อุทิศเวลาให้แก่ศิษย์ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ
5. ต้องรักษาความลับของศิษย์ เพื่อนร่วมงาน และสถานศึกษา
6. ต้องถือปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของสถานศึกษา
7. ต้องประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์อันมิชอบ
8. ต้อง ไม่ปิดบังอำพรางหรือบิดเบือนเนื้อหาสาระทางวิชาการ
9. ต้อง ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามเพื่อนร่วมงานและบุคคลใด ๆ เชื้อพียงและไม่กระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งการในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา
10. ต้อง ไม่เบียดบังแรงงานหรือนำผลงานของศิษย์ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
11. ต้อง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตน ไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ
12. ต้อง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานตน

จรรยาครูฉบับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ไม่ได้มีการประกาศใช้
อย่างเป็นทางการ และจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2506 ก็ยังไม่ได้ประกาศยกเลิก ครูสภาได้ปรับ
ปรุงจรรยาบรรณครูขึ้นใหม่ เรียกว่า ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบ
ประเพณีของครู พ.ศ. 2526 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2526 โดยมีผลบังคับใช้
ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2526 เป็นต้นไป

แม้ว่าจรรยาครูฉบับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จะไม่ได้ประกาศใช้
อย่างเป็นทางการ แต่ก็ไม่ได้ประกาศยกเลิกการใช้แต่ประการใด

ระเบียบคุรุสภา

ว่าด้วยจรรยาบรรณครูและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู

พ.ศ. 2526

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบคุรุสภาด้วยจรรยาบรรณครูตามระเบียบประเพณีของครู และระเบียบคุรุสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครูเสียใหม่ให้เหมาะสม

คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครูและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2526 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครูตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506 ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506 และระเบียบหรือคำสั่งอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ 4 ครูต้องมีจรรยาบรรณอันดีงาม และต้องอยู่ในวินัยตามระเบียบประเพณีของครูดังต่อไปนี้

4.1 เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

4.2 ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น

4.3 ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

4.4 รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ชู้หน้าว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามประพฤติการ

โต ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของครู

4.5 ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

4.6 ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่ปิด เบือน และปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต หรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ

4.7 ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการโดยไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน และไม่เบียดบังใช้แรงงานหรือนำผลงานของผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน

4.8 ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์ และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

4.9 สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ ของผู้ร่วมงาน และของสถานศึกษา

4.10 รักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน

ข้อ 5 ให้เลขาธิการคุรุสภาเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 23 สิงหาคม 2526

(นายชวน หลีกภัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา

คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา ได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบคุรุสภาว่าด้วย
จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526 เสียใหม่ โดยพิจารณาเห็นว่า
เรื่องวินัยเป็นงานในหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และเพื่อให้สอดคล้อง
กับองค์วิชาชีพอื่น ๆ ที่มีจรรยาบรรณเป็นของตนเอง คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาจึงมีมติ
ยกเลิก ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526
และให้ใช้ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 แทน

ระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

โดยที่เห็นเป็นการสมควรให้มีการปรับปรุงระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณและ
วินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6(2) และมาตรา 28
แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาจึงวางระเบียบไว้เป็น
จรรยาบรรณครู เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู

- ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539"
- ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป
- ข้อ 3 ให้ยกเลิก ระเบียบ คุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบ
ประเพณีครู พ.ศ. 2526 และให้ใช้ระเบียบนี้แทน
- ข้อ 4 กำหนดให้ครูมีจรรยาบรรณดังต่อไปนี้
 - (1) ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม
ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
 - (2) ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้อง

ต้องตั้งมาให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(3) ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

(4) ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์

(5) ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อัน เป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการ ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

(6) ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อยู่เสมอ

(7) ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

(8) ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

(9) ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญา

และวัฒนธรรมไทย

ข้อ 5 ให้เลขาธิการคุรุสภาทำการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2539

(นายสุวิช รังสิตพล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา

ได้มีการวิจัยเรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมของครูตามจรรยาบรรณ และวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526" โดยฝ่ายมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ มาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เมื่อปี 2530 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

(1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูตามจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526

(2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของครูตามคุณลักษณะในจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

คุณลักษณะของครูตามจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526

ผลที่ได้จากการศึกษาคุณลักษณะของครูตามจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู มี 18 คุณลักษณะคือ

1. คุณลักษณะมุ่งมั่นในผลงาน
2. คุณลักษณะตรงต่อเวลา
3. คุณลักษณะยุติธรรมในการตัดสินผลการเรียน
4. คุณลักษณะยุติธรรมในการตัดสินปัญหา
5. คุณลักษณะมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย
6. คุณลักษณะปฏิบัติตามกฎระเบียบ
7. คุณลักษณะมีความพยายามในการสอน
8. คุณลักษณะตั้งใจในการสอน
9. คุณลักษณะสามารถควบคุมอารมณ์
10. คุณลักษณะอดทนเมื่อเกิดอุปสรรคในการสอน

11. คุณลักษณะใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้คุ้มค่า
12. คุณลักษณะศรัทธาในอาชีพครู
13. คุณลักษณะซื่อสัตย์ต่ออาชีพครู
14. คุณลักษณะสุภาพเรียบร้อย
15. คุณลักษณะยึดมั่นในศาสนา
16. คุณลักษณะมนุษยสัมพันธ์
17. คุณลักษณะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน
18. คุณลักษณะความสามัคคี

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณลักษณะในจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบ
ประเพณีของครู พ.ศ. 2526

ผลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมตามคุณลักษณะในจรรยาบรรณและวินัยตาม
ระเบียบประเพณีของครู สรุปได้ดังนี้คือ

1. คุณลักษณะมุ่งมั่นในผลงาน พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การศึกษาหลักสูตร
ให้เข้าใจ มีการเตรียมการสอนใช้สื่อการสอน ประเมินผลการสอน และพยายามให้นักเรียนเกิด
การเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์
2. คุณลักษณะตรงต่อเวลา พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การรักษาเวลาทั้งใน
ด้านการสอน การนัดหมาย และการทำงาน
3. คุณลักษณะยุติธรรมในการตัดสินผลการเรียน พฤติกรรมครูให้ความสำคัญ คือ
การให้คะแนนถูกต้องตามความเป็นจริง
4. คุณลักษณะยุติธรรมในการตัดสินปัญหา พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญ คือพยายาม
เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาก่อนที่จะแก้ปัญหา และสามารถตัดสินปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล
เป็นยอมรับของผู้อื่น
5. คุณลักษณะมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญ คือ รู้
หน้าที่และสิทธิของตน ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลเป็นหลักรับฟังความคิดเห็น และยอมรับบทบาทซึ่งกัน

และกัน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

6. คุณลักษณะปฏิบัติตามกฎและระเบียบ พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา การปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับอาชีพครู และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครู

7. คุณลักษณะที่มีความพยายามในการสอน พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ พยายามศึกษาหาความรู้นำมาประกอบการสอน พยายามหาวิธีแก้ไขในด้านการสอน และพยายามสอนเด็กที่มีปัญหาให้บรรลุจุดหมาย

8. คุณลักษณะตั้งใจในการสอน พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุด และการเอาใจใส่ต่อผลการเรียนของเด็ก

9. คุณลักษณะสามารถควบคุมอารมณ์ พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ อดทน อดกลั้น ต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ และไม่โกรธง่ายเมื่อถูกนักเรียนรบกวน

10. คุณลักษณะอดทน เมื่อเกิดอุปสรรคในการสอน พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ อดทนที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไม่เลิกเสีกลางคัน และไม่ทอดยในการสอน

11. คุณลักษณะใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้คุ้มค่า พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างประหยัด อธิบายให้เด็กเข้าใจก่อนใช้ รู้จักเก็บรักษาและซ่อมแซมให้ใช้ได้อีก ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัสดุเหลือใช้ให้เป็นประโยชน์ และวางแผนการใช้อุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า

12. คุณลักษณะศรัทธาในอาชีพครู พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การไม่กระทำการใด ๆ ที่จะทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของอาชีพครู ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม มีความภูมิใจในอาชีพ ขวนขวายหาความรู้ และมีอุดมการณ์ในการทำงาน

13. คุณลักษณะซื่อสัตย์ต่ออาชีพครู พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ ไม่อาศัยหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ ไม่นำผลงานไปใช้ในทางทุจริต และไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตนเอง

14. คุณลักษณะสุภาพเรียบร้อย พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ รู้จักวางตัวและแต่ง

ภายใต้ที่เหมาะสม ใช้ถ้อยคำและวาจาสุภาพเหมาะกับกาลเทศะ

15. คุณลักษณะยึดมั่นในศาสนา พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การปฏิบัติตามหลักธรรม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และไม่วิจารณ์ศาสนาในทางเสื่อมเสีย

16. คุณลักษณะมนุษยสัมพันธ์ พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่เอาเปรียบ มีความจริงใจ รู้จักประสานประโยชน์ และปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

17. คุณลักษณะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งอบรมสั่งสอนนักเรียนให้รักษาสาธารณสมบัติ เข้าร่วมกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน

18. คุณลักษณะความสามัคคี พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ ช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน และร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหา

จากผลการศึกษาคุณลักษณะ และพฤติกรรมของครูตามจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพครูได้ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งสถาบันวิชาชีพครู สถาบันผลิตครู ผู้ใช้ครู และตัวครูเองด้วย โดยสถาบันดังกล่าวต้องให้ความสำคัญร่วมมือ และประสานงานกัน ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สามารถนำผลการวิจัยไปสร้างเครื่องมือหรือแบบวัดให้ครูได้ประเมินตนเองว่าได้ปฏิบัติตนเหมาะสมตามจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครูหรือไม่ และควรส่งเสริมให้มีการยกย่องครูที่พึงประพฤติปฏิบัติตนดีตามจรรยาบรรณของครู รวมทั้งเผยแพร่จรรยาบรรณของครูตามผลการวิจัยที่ได้มาให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

2. สถาบันผลิตครู ในฐานะผู้จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้ที่จะออกมาประกอบอาชีพครู ควรจะปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณลักษณะของครูที่ดีตามจรรยาบรรณครู โดยให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและฝึกให้นักศึกษาได้ประเมินตนเองตามจรรยาบรรณครู

3. หน่วยงานที่ใช้ครู ควรให้ความร่วมมือกับคุรุสภา ในการที่คุรุสภาจะดำเนินการส่งเสริมให้ครูมีจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู โดยให้ครูได้ประเมินตนเองตามแบบวัดหรือ เครื่องมือที่คุรุสภาสร้างขึ้น และในการประเมินผลการปฏิบัติงานควรจะให้มีความสำคัญกับจรรยาบรรณของครูด้วย

ตารางจำแนกคุณลักษณะ พฤติกรรมหลัก พฤติกรรมบ่งชี้
ตามจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู
พ.ศ. 2526

จากผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมของครูตามจรรยาบรรณ
และวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526" โดยฝ่ายมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาครู กอง
มาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2520

คุณลักษณะ และวิสัยทัศน์ตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526

จรรยาบรรณและวิสัยทัศน์ตามระเบียบประเพณีของครู	คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
<p>1. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ</p> <p>2. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น</p>	<p>เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย</p> <p>1. ยึดมั่นในศาสนา</p>	<p>1. ครูแสดงพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย</p> <p>2. ครูจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย</p>	<p>1. ครูแสดงพฤติกรรม ดังต่อไปนี้</p> <p>1.1 รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน</p> <p>1.2 ปรึกษาหารือกัน</p> <p>1.3 ตัดสินใจร่วมกัน</p> <p>1.4 แบ่งกลุ่มกันทำงาน</p> <p>1.5 แบ่งงานกันทำ</p> <p>1.6 ปฏิบัติตามมติที่ประชุม</p> <p>2. ครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้</p> <p>2.1 รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน</p> <p>2.2 ปรึกษาหารือกัน</p> <p>2.3 ตัดสินใจร่วมกัน</p> <p>2.4 แบ่งกลุ่มกันทำงาน</p> <p>2.5 มอบหมายหน้าที่กันในการทำงาน</p> <p>2.6 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม</p> <p>1. เข้าร่วมกิจกรรมของศาสนาตามโอกาสอันควร</p> <p>2. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา</p> <p>1. ไม่แสดงอาการหรือวิจารณ์ศาสนาในทางเสื่อมเสีย</p>

จรรยาบรรณฯ และวินัยตามระเบียบประเพณีของครู	คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
<p>3. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้</p>	<p>1. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>1. ทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้เอกสารประกอบการเตรียมการสอน 2. ทำบันทึกการสอน 3. สอนตามบันทึกการสอน 4. ตรวจสอบและติดตามผลการเรียนของนักเรียน 5. บันทึกผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ 6. หาวิธีช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ 7. ใช้ผลการเรียนเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน
		<p>2. ศึกษาหาความรู้ในการนำมาประกอบการสอน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าร่วมอบรม 2. เข้าร่วมสัมมนา 3. ศึกษาจากวารสารทางวิชาการ 4. ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด 5. เชียนบทความ
		<p>3. สอนนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอนบ่อย 2. ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธี 3. สอนเต็มความสามารถ 4. สอนแล้วบรรลุตามวัตถุประสงค์
		<p>4. ควบคุมอารมณ์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุดหนุนอดกลั้นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ 2. ไม่โกรธง่ายเมื่อนักเรียนรบกวน

จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู	คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
<p>4. รักษาชื่อเสียงของตนเองมิให้ชนชั้นชื้อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่ว</p> <p>ห้ามประพฤตการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของครู</p>	<p>1. ศรัทธาในอาชีพครู</p>	<p>5. ไม่ละทิ้งหน้าที่การงาน</p> <p>6. ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า</p> <p>7. ตรงต่อเวลา</p> <p>1. รักษาชื่อเสียงของตนเองและอาชีพครู (แสดงออกซึ่งการปกป้องและส่งเสริมอาชีพครู)</p>	<p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. ทำงานให้สำเร็จลุล่วงโดยไม่เสียกลางคัน</p> <p>1. ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัสดุเพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์</p> <p>2. เก็บบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน</p> <p>3. อุปกรณ์ที่ชำรุดสามารถซ่อมได้ให้ซ่อมใช้ได้</p> <p>4. ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น</p> <p>1. รักษาเวลาที่นัดหมาย</p> <p>2. เข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา</p> <p>3. ทำงานเสร็จครบถ้วนตามเวลา</p> <p>1. ไม่กระทำการใด ๆ ที่จะทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของอาชีพครู</p> <p>2. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ครูจัด</p> <p>3. ชวนชวนหาความรู้ในวิชาชีพครู</p> <p>4. พุดถึงแต่สิ่งที่ดีของอาชีพครู</p> <p>5. ได้แย่งเมื่ออาชีพครูถูกกล่าวหาในทางที่ไม่ดี</p>

จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู	คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
<p>5. ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่การงาน โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา</p>	<p>1. ยึดมั่นในระเบียบและธรรมเนียมอันดีงาม</p>	<p>1. ปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา</p> <p>2. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา</p> <p>3. ปฏิบัติตามธรรมเนียมอันดีงาม</p>	<p>1. ปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา</p> <p>1. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา</p> <p>1. ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา</p>
<p>6. ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่บิดเบือนและปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยืมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต หรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ</p>	<p>1. ซื่อสัตย์ต่อตนเองทางวิชาการ</p>	<p>1. ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่บิดเบือน</p> <p>2. ถ่ายทอดวิชาความรู้อย่างไม่มีบิดเบือน</p> <p>3. ไม่นำหรือยืมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางเสื่อมเสีย</p>	<p>1. สอนตรงตามเนื้อหาของหลักสูตร</p> <p>2. สอนได้ครบตามเนื้อหาของหลักสูตร</p> <p>1. สอนได้ครบตามเนื้อหาของหลักสูตร</p> <p>2. สอนได้ครบตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้</p> <p>1. ไม่นำหรือยืมให้นำผลงานที่เป็นความลับไปเปิดเผย</p> <p>2. ไม่นำหรือยืมให้นำผลงานของตนไปใช้ในทางที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น</p>

จรรยาบรรณฯและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู	คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
7. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่นำผลงาน ของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน และ ไม่เบียดบังให้รางวัลหรือนำผลงานของผู้อื่นไปเพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว	1. ชื่อสัตย์ต่อผู้อื่นทาง วิชาการ	1. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่นำผลงาน ของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน 2. ไม่เบียดบังใช้แรงงานของ ผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ของ ตน	1. ระบุชื่อเจ้าของผลงานที่ตนมาใช้ 2. แนะนำและเผยแพร่ผลงานที่ดีของผู้อื่น ให้บุคคลทั่วไปได้ทราบ 1. ไม่เบียดบังใช้แรงงานของผู้อื่นเพื่อ ประโยชน์ของตนเอง 1. สอนเต็มเวลา 2. สอนให้ตรงเนื้อหาสาระ และให้สอดคล้อง กับเนื้อหาของหลักสูตร 1. ไม่อวดดีที่ทำการงานแล้วหลง ประโยชน์ 1. ประชุมปฏิบัติการก่อนตัดสินใจดำเนินการเรียน ให้ตรงตามแนวและเกณฑ์การเรียน 2. ให้คะแนนได้ถูกต้องตามเกณฑ์และแนว ที่กำหนด 1. สืบสวนหาข้อเท็จจริง 2. สามารถใช้หลักฐานที่ถูกต้องประกอบ ในการตัดสินปัญหา 3. ตัดสินปัญหาตรงตามกฎและระเบียบที่ตั้งไว้
8. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติ หน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาผล ประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ	1. ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่	1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อ สัตย์ 2. ไม่แสวงหาผลประโยชน์ สำหรับตนหรือผู้อื่นโดยมิชอบ 3. ตัดสินผลการเรียนด้วยความ ยุติธรรม	1. สอนเต็มเวลา 2. สอนให้ตรงเนื้อหาสาระ และให้สอดคล้อง กับเนื้อหาของหลักสูตร 1. ไม่อวดดีที่ทำการงานแล้วหลง ประโยชน์ 1. ประชุมปฏิบัติการก่อนตัดสินใจดำเนินการเรียน ให้ตรงตามแนวและเกณฑ์การเรียน 2. ให้คะแนนได้ถูกต้องตามเกณฑ์และแนว ที่กำหนด 1. สืบสวนหาข้อเท็จจริง 2. สามารถใช้หลักฐานที่ถูกต้องประกอบ ในการตัดสินปัญหา 3. ตัดสินปัญหาตรงตามกฎและระเบียบที่ตั้งไว้

จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู	คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ ของผู้ร่วมงาน และของสถานศึกษา	1. สุภาพเรียบร้อย	1. ประพฤติตนได้เหมาะสม 2. ไม่เปิดเผยความลับของศิษย์และผู้ร่วมงาน และของสถานศึกษา	1. กิริยาท่าทางสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ 2. แต่งกายเหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบ 3. วาจาสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ 1. ไม่เปิดเผยความลับของศิษย์ ของผู้ร่วมงานและของสถานศึกษา
10. รักษาความสัมพันธ์ระหว่างครูและช่วยเหลือนักเรียนหน้าที่ยังการงาน	1. สัมพันธ์ในการทำงาน	1. ช่วยเหลือนักเรียนหน้าที่ยังการงาน 2. บำเหน็จตนให้เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษาและชุมชน	1. มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม 2. ทำงานประสานสัมพันธ์กันโดยยึดเป้าหมายของกลุ่ม 1. เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาและชุมชน 2. ให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน 3. ไม่ทำลายสาธาณสมบัติ

จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู	คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
	2. มีมนุษยสัมพันธ์		พฤติกรรมบ่งชี้ 1. ช่วยเหลือเกื้อกูลและเอื้อเฟื้อกัน 2. ไม่สร้างปัญหาให้แก่เพื่อนร่วมงาน 3. ยิ้มแย้มแจ่มใสมีอารมณ์ขัน 4. กระทำการอย่างได้อย่างหนึ่งเพื่อ ประสานประโยชน์

จรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้

(1) ชาวซึ่งถึงนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจการของสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ มีแผนการดำเนินงาน หมั่นเอาใจใส่ ปรับปรุงสถานศึกษา หรือหน่วยงานของตนให้ดีขึ้นและทันสมัยอยู่เสมอ

(2) หมั่นศึกษาหาความรู้ในการบริหารและปรับปรุงตนเองอยู่ทุกระยะ จัดให้มีระบบการติดต่อกับผู้ได้บังคับบัญชา ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา อย่างมีระเบียบและประสิทธิภาพ รู้จักใช้คนให้เหมาะกับงาน ต้องติดตามผลงานอยู่เสมอ หากพบข้อบกพร่องอย่างไรต้องรีบแก้ไข รู้จักพิจารณาลำดับความสำคัญของงาน งานไหนด่วนต้องรีบทำก่อน หมั่นอบรมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความสามารถในการทำงาน

(3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีพรหมวิหารธรรม มีความยุติธรรม เป็นคนตรง เป็นคนใจกว้าง และใจหนักแน่นต่อสภาพการณ์และคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร เป็นผู้ที่ยกยอรับผิด ไม่เป็นคนเหวี่ยง ฟังความเห็นของทุกฝ่ายทุกด้านก่อน แล้วจึงสั่งการหรือปฏิบัติงานใด ๆ ไม่เป็นคนเชื่อข่าวลือหรือคำบอกเล่า

(4) เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม และสนับสนุนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีความคิดริเริ่มด้วยคอยกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น และหาทางปรับปรุงงานของสถานศึกษาหรือหน่วยงานของตนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ สนใจและเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักยกย่องชมเชยผู้กระทำดี และควรทำต่อหน้าผู้อื่นเมื่อมีโอกาส เมื่อจะดูหรือว่ากล่าวผู้ใต้บังคับบัญชา หรือครูอาจารย์ ต้องทำเจียม ๆ อย่าให้ใครได้ยิน แสดงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าความก้าวหน้าของเขาขึ้นอยู่กับผลของการปฏิบัติงานมากกว่าสิ่งใด ให้เกียรติแก่ผู้ที่เสนอความคิดเห็นหรือวิธีการไว้ ไม่อ้างเอาความคิดเห็นหรือวิธีการของผู้อื่น หรือผู้ใต้บังคับบัญชาว่าเป็นของตน

(5) ซื่อสัตย์ในการทำงาน อุทิศเวลาแก่หน้าที่การงาน ไม่เป็นคนโลเลหรือเปลี่ยนใจบ่อย ๆ เป็นผู้สั่งที่ดีและอำนวยความสะดวก เป็นผู้นำของผู้ใต้บังคับบัญชา ครู อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษา มิใช่ทำแบบถือแล้วคุมอยู่ข้างหลังและประพฤติดันให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ครู อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษา ในทุกทางทุกเวลา (ซ้ำเลื่อง วุฒิจันทร์, 2524: น. 120)

การยกย่องระดับอาชีพ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2531: 173-175)

การจัดให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาต่อ ฝึกอบรมดูงาน ประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นการยกย่องมาตรฐาน วิชาชีพครู นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้การกระทำเพื่อยกระดับวิชาชีพครูยังมีอีกหลายวิธี คือ

1. การยกย่อง **เทิดทูนวิชาชีพ** ถือว่าเป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ทุกคนที่จะต้องช่วยกัน เทิดทูนวิชาชีพของตนเพื่อให้สังคมได้ตระหนักในความสำคัญของความเป็นครู วิธีการยกย่องเทิดทูน วิชาชีพครู กระทำได้หลายวิธี เช่น

1. การจัดงานวันครู ซึ่งได้เริ่มมีครั้งแรกในปี 2500 ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ โดยมีจุดประสงค์สำคัญ คือ เพื่อประกอบพิธีระลึกถึงคุณบูรพาจารย์ เพื่อส่งเสริมสามัคคีธรรม ระหว่างครู และเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างครูกับประชาชน การที่กำหนดเอาวันที่ 16 มกราคม ของทุกปีเป็นวันครูก็เพราะวันดังกล่าวเป็นวันที่มีการประกาศพระราชบัญญัติครูใน ราชกิจจานุเบกษา คำปฏิญาณของครู มีดังนี้

ข้าฯ ขอปฏิญาณตนว่า

ข้อ 1 ข้าฯ จะบำเพ็ญตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู

ข้อ 2 ข้าฯ จะตั้งใจฝึกสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ

ข้อ 3 ข้าฯ จะรักษาชื่อเสียงของคณะครู และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์

แก่สังคม

2. การประกาศเกียรติคุณแก่ครูอาวุโส เป็นการกระทำเพื่อยกย่องครูผู้ทำ การสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 30 ปี อายุครบ 60 ปีและเป็นผู้เปรียบพร้อมด้วยคุณธรรมให้ได้เข้า รับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 เป็นต้น มา นับเป็นวิชาชีพเดียวในประเทศไทยที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเช่นนั้น ในปีหนึ่ง ๆ จะมีครูผู้มี คุณสมบัติครบถ้วนได้รับการยกย่องได้เข้ารับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติประมาณ 2,000 คน

3. การประกาศเกียรติคุณแก่ครูผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ครูผู้มีผลงานดีเด่นปฏิบัติ งานดีเด่น ครูสภาจะจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณและมอบรางวัลให้ โดยได้กระทำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ทั้งนี้ ให้ผู้ที่มีผลงานดีเด่นได้เข้ารับรางวัลจากนายกรัฐมนตรีในงานวันครู

2. การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู อาชีพชั้นสูงทุกอาชีพจะต้องมีใบอนุญาต

ประกอบวิชาชีพ อาชีพครูซึ่งถือว่าเป็นอาชีพชั้นสูงด้วยวิชาชีพหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีใบประกาศ วิชาชีพด้วย การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จะช่วยแก้ปัญหาที่สำคัญ ๆ ที่เกี่ยวกับครูได้ 3 ประการคือ

1. ประสิทธิภาพในการสอนของครู ตลอดจนความรู้ความสามารถให้ทันกับ ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ

2. จริยธรรมและความเป็นป็นุชนิยบุคคลของครู

3. ทักษะคิด และค่านิยมในวิชาชีพครู ทั้งของผู้ประกอบวิชาชีพครูและของ ประชาชนทั่วไป

สำหรับแนวทางการควบคุมการประกอบวิชาชีพ โดยการออกใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครูนั้น กองมาตรฐานวิชาชีพครู ได้ให้ขั้นตอนของการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

1. การรับรองสถาบันผลิตครู โดยให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันผลิตครู ของรัฐประมาณ 80 หน่วย ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในชั้นต้น

2. การใช้หลักสูตรมาตรฐานเดียวกันสำหรับการสอบรับใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครู

3. เตรียมบุคลากรในการประเมินมาตรฐานและควบคุมจรรยาวิชาชีพ

การส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้พัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพสามารถกระทำ ได้หลายวิธี เช่น การให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยใช้เวลาราชการไปศึกษาเต็มเวลา การ ให้ครูอาจารย์เข้าศึกษาต่อตามโครงการ กศ.บป. (สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ปริญญาตรี) โดยใช้ เวลานอกราชการ การให้ครูอาจารย์เข้าอบรมในหลักสูตรระยะสั้นในวิชาที่จำเป็น การจัดทำมี การประชุม อบรม สัมมนา ดูงาน การจัดทัศนศึกษา การจัดบรรยายเพื่อเผยแพร่ความรู้ และ การให้ครูอาจารย์อ่านเอกสารทางวิชาการ เป็นต้น

ส่วนการยกระดับวิชาชีพครูนั้น นอกจากจะกระทำควบคู่กันกับการส่งเสริมให้ครูมีความ รู้ความสามารถเพิ่มขึ้นแล้ว การยกย่องเชิดชูวิชาชีพครูด้วยการจัดงานวันครู การประกาศ เกียรติคุณครูอาวุโส การประกาศเกียรติคุณครูผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ล้วนแต่เป็นการกระทำเพื่อยก ระดับมาตรฐานวิชาชีพได้ทั้งสิ้น ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้แก่ครูอาจารย์ทุกคน

บรรณานุกรม

- กองทัพ เคลือบพณิชกุล. พระราชบัญญัติและระเบียบปฏิบัติราชการครุพร้อมด้วยกฎ ก.ค. ฉบับที่ 1 - ฉบับใหม่ล่าสุด. โดย กองเทพ เคลือบพณิชกุลและคนอื่น ๆ. กรุงเทพฯ: ม.ป.ป. จักรพันธ์ กวดกิจการ. ทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู. ปรินญาณพนธ์, 2526. (อัครสำเนา)
- จันทร์ ชุ่มเมืองบักษ์. จรรยาบรรณสำหรับครูไทย. กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2529. (อัครสำเนา)
- จำริญ มลิินทร์. งานของคุรุสภา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2527.
- จำเนียร น้อยท่าช้าง. ครูดีในทัศนะของเด็ก. ราชบุรี : วิศวกรรมพิมพ์, 2521.
- เจสียว บุรีรักษ์และคนอื่น ๆ. ลักษณะของครูที่ดี. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2520.
- ชำเลือง วุฒิจันทร์. หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2524.
- ธนู แสงศักดิ์. "ครูดี" วิทยากรย์ 2. (กุมภาพันธ์ 2505) น. 85-100.
- นันทมนี, พระราช (บัญญัติานนทิกษุ) "แต่คุณครูที่รัก" ข่าวการประถมศึกษา 2. 84 (มกราคม 2525) น. 3-4.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. ความรู้เบื้องต้นสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามคำแหง, 2523.
- ยนต์ ชุ่มจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. 2531.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. ศูนย์สมาคมวิชาชีพครู. ฝ่ายใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู กองมาตรฐานวิชาชีพครู, ม.ป.ป., (อัครสำเนา)

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. กองมาตรฐานอาชีพครู. ครูกับอาชีพ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
ม.ป.ป.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. กองมาตรฐานอาชีพครู. คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูตาม
จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู. พ.ศ. 2526. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2523.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. กองวิชาชีพครู. ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ.
2539. (เอกสารอัครสำเนา)

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. พฤติกรรมและเวลาในการปฏิบัติงานของครูประถม
ศึกษา กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
2522. (รายงานการวิจัยอันดับที่ 13)